

ȘCOLILE DILEI.

Comisiunea de examinare a profesorilor pentru școlile medii s'a denumită în zilele trecute pe 5 ani din partea ministrului de culte. Pentru limba română a rămas cenzorul de până acum, d-lu profesor Al. Romanu. O schimbare esențială s'a făcut în privința termenelor de esamene. Până acum erau pe an numai două termene, unul în Decembrie și altul în Mai, cu 1 Ianuarie 1891, însă esamele se vor ține în februarie-lună odată, ori de două ori după trebuință, afară de feriele semestrale, când nu sunt termene. Prin urmare totu la 14 zile poate obține candidatul termenul pentru depunerea esamenului. Taxa cenzurii profesionale s'a ridicată la 20 fl.

Alegeri pentru congresul bisericesc-național din Sibiu. În diecesă Aradului, pe teritoriul consistorului aradanu, alegerile deputaților mireni s'a făcut pe 2/14 Decembrie, alegerile deputaților preoțesci în 22 Noembrie v. (4 Decembrie n.) Scrutinul se va efectua în ziua de 9/21 Decembrie.

Alegerea președintelui în Senatul român. În ședința Senatului dela 17 (29) Noembrie, fiind la ordinea zilei alegerea președintelui au obținut, din 105 voturi, d-lu N. Kretzulescu (candidat al guvernului) 48, D-lu Generalu Florescu (liberalu conservatoru) 36, ér D-lu Oréscu (liber. naționalu) 21 voturi; neîntrunind însă nici unu majoritatea absolută de 53 voturi, s'a declarat balotagiu. O parte dintre Senatori vechi au cerut amânarea alegerii pe ședința viitoare, alții însă au stăruit a se face încă în aceeași zi o nouă alegere. După lungi discuțiuni s'a decis a se procede îndată la o nouă votare. Resultatul scrutinului a fost următorul: D-lu Generalu Florescu a întrunit 53 voturi, ér D-lu Kretzulescu, candidatul guvernului numai 52 voturi, după care D-lu Florescu a fost proclamat președinte. — În urma acestui votu, poziția guvernului pare a fi amenințată.

Violarea secretului unei telegrame. Tribunalul criminalu din Pesta a adus zilele trecute o sentință curiosă. În cursul ultimelor mari manevre, unui reporteru al lui „Egyetértés“ îi reușise de a lua cunoștință de-o telegramă adresată de către președintele consiliului de miniștri, contele Szapary, împăratului. Diaristul trimise telegrama foicei sale, care o publică plângându-se asupra împrejurării, că președintele consiliului corespunde cu monarhul în limba germană și nu în cea maghiară. O an-

cară séménă așa de multu cu ai Gemmei, sunt pironiți spre Sanin, ér buzele lui tremură, vrându să descarce asupra lui blăstémuri și ocară...

Și Pantaleon își întinde mâna și arată spre Sanin. — Cui? lui Tartaglia, ce stă alături de el, și Tartaglia latră asupra lui Sanin și lătratul acestui căne credinciosu răsuna ca o batjocură nesuferibilă...

Dup'aceea viața parisiiană, și tóte acele rușini, tóte acele chinuri mistuitoare, cari și pentru unu robu ar fi fost nesuferibile...

Apoi reintórcerea în țera lui, viața singuratică și inveninată, părerea de rău amară și nemângăiată, neuitarea și mai puțin amară, pedepsa nesigură dér neîntrepruță ce séménă c'o bôlá mică, dér care nu se poate vindeca, séu c'o datoriă plătită para de para, dér în fine a cărei mărime nu se poate socoti...

Paharul e plin — e destul!

Cum s'a întâmplat óre, că mica cruciuliță, ce i-a dăruit-o Gemma lui Sanin, a rămas în posesiunea lui, de ce nu i-a retrimis-o, cum s'a întâmplat că până în ziua de azi elu n'a mai

chetă fú preserisă, mai mulți funcționari ai telegrafului au cădutu sub pedepse disciplinare, ér colaboratoru lui „Egyetértés“ fú trasu înaintea tribunalului, sub prevenția viaolării secretului corespondențelor. După mai multe desbateri, tribunalul a pronunțat achitarea diaristului, basându-se pe aceea, că paragraful respectivu din codu, opresce violarea secretului telegramelor private; telegrama divulgată avându însă unu caracteru oficialu, nu se póte invoca protecțiunea, pe care legea o acordă corespondențelor dintre particulari.

Școla de pomi în Transilvania. Din Clușiu se anunță, că ministrul de agricultură, Contele Andrei Bethlen, are de scop a înființa în Transilvania o școlă de pomi, dela care proprietarii mici s'și póta procura lăstari cu prețulu celu mai efțin. Directorul școlei vinicole din Buda, Stefanu Molnar, a făcut pașii necesari spre realizarea acestui planu.

Tragediana Agata Bársescu, reintórsa dela Berlin cu o mică trupă, va da prima presentațiune pe scena teatrului naționalu din Bucureșci, mâne Marți în 20 Noembrie. Se va reprezenta tragedia: „Des Meeres und der Liebe Wellen“ de Grillparzer. D-ra Bársescu va juca pe Hero.

Foculú iscatu la fabrica de petrolu din locu, abia s'a pututu stinge eri, Duminică, la 11 óre a. m. Fabrica e proprietatea societății de destilare din Fiume. Pagubele se socotescu la 30,000 florini.

Teofan Jivcovicu, episcopulu ortodocsu sərbescu alu Carlstadtului, după cum anunță diarul sərbescu „Branic“ — a réposatú în ziua Sântiloru Arhangeli, în reședința sa episcopescu din Plaski. Réposatulú, născutu la 1825, funcționă ca episcopu dela 1874. Elu a fostu fôrte iubit de inteligența și poporul sərbescu pentru simțulu său puru naționalu, de aceea elu a fost alesu la 1831, după mórtea lui Procopiu Ivacicovicu, ca patriarhul sərbescu, însă coróna n'a întăritu alegerea lui, din cauză că combinările guvernului au fost exclusiv pentru Angelici, care a și fostu apoi denumitú fără a fi alesu. „Branic“ aprețiează meritele réposatului cu multă căldură și recunoștință.

Frații Stănescu ne informeză printr'o circulară, că prin bună înțelegere Domnulu Nicolae Stoicescu, s'a retrasu pe ziua de 26 Septembrie 1890 din negoțulu d-lorú, în care făcea parte ca asociatú în Ploesci și Brașovú, și astfel Domnia Sa încetează de a mai semna firma d-lorú

vedutu această cruciuliță? Multu, multu a stat elu cufundatú în gânduri, și deși trecutú prin atâtea esperiențe, elu niciodată nu-și putea da sémă cum a pututu părăsi pe Gemma, pe care o iubise elu atât de gingășu, atât de cu patimă!..

În ziua următoare întimpinără pe pretini și cunoștinții séi cu vestea, că și-a pusú înfăgându sé călătorescu în străinătate.

Sanin părăsi Petersburgulu în driculú ernii celei mai grele, într'unu timpú când își închiriasse o locuință frumoasă și bine arangiată, ba se abonă și la opera italiană, în care avea sé pásescu dómna Patti. Prietini și cunoștinții nu putură afla absolutu nimicú despre cauza despărțirii sale; ómenii însă ca de obicei, nu-și prea sdobescu mințile cu grijile altora și îndată ce Sanin se duse în străinătate singurú, unu croitoru francesu a fostu acela, care îl petrecu la gară în speranța, că-i va plăti o vechiă datoriă — „pour un saute en barque en velours noir, tout à fait chic.“

(Finea va urma.)

de: „Frați Stănescu“. Totu activulú și pasivulú a trecutú asupra rémașilor asociați și anume: Tache Stănescu, Mihailu G. Stănescu, Mihailu T. Stănescu și George T. Stănescu, cari vorú semna și conduce și pe viitoru același negoțu totu sub aceeași firmă, înregistrându-se această retragere a D-lui Nicolae Stoicescu și la onor. Tribunalu Prahova.

Din dieta ungurească.

În ședința dela 23 Noembrie a dietei unguresci, cu ocaziunea desbaterii speciale asupra bugetului cultelorú și instrucțiunii publice, deputatulú:

Benedek Elek felicită pe ministrul de culte și instrucțiune publică pentru dispozițiunea, ce a luat-o, de a înpuțina ocupațiunile de biuro ale inspectorilor de școle, pentru ca aceștia sé aibă timpú de a inspecta și controla mersul instrucțiunii. N'are cuvinte pentru a puté recomanda de ajunsu ministrului, ca la ocuparea posturilor de inspectori de școle sé aibă în vedere „brava învățătorime maghiară“.

Conte Albin Csáky, ministru de culte și instrucțiune publică, declară, că elu vré sé desvólte și mai departe direcția de până acum. Fiind-că actualii inspectori de școle și ajutători lorú nu sunt de ajunsú, în noulu bugetu elu a și pusú în vedere înființarea unor posturi noue de inspectori de școle. Rêșulú mai virtosú stă în împrejurarea, că unu inspectoru școlarú nu este în stare a controla destulú de bine tóte școlile din cerculú său. Intru înlocuirea acestui neajunsu prin așa numiții visitatori de școle, până acum nu s'a dobânditú resultatulú doritú, deórece visitatorii de școle nu au fostú instruiți de ajunsu asupra celor ce au ei sé facú și sé controleze în școlă. Déca se va puté face, — ceea ce altmintrelea crede, că se va puté — ca acești visitatori de școle sé fi instruiți asupra chiámărei lorú, și vorú puté sé implinescú fôrte bine afacerile, ce de-altmintrelea cadú în cerculú de activitate alu inspectorilor de școle.

La poziția despre școlile medii, deputatulú:

Coloman Thaly se plânge contra învățătorilor germani, cari „totu cu mai mare îngâmfare vestescu lumii, că rassa maghiară e în degenerare și că e incapabilă pentru civilizațiunea europeană apusénă.“ O singură împrejurare îi pare bătétore la ochi oratorului, că adecă clasificarea elevilor dela școlile medii a fostú în anulú acesta mai slabă ca în anulú precedentu, adecă în anulú acesta mai puțin școlari au dobânditú calculu de eminență ca în anulú precedentu. Causa acestei aparițiuni este a se căuta în ordinațiunea germanisátore a ministrului. Déca așa departe merge ministrulú în propunerea și învățarea limbei germane în școle, încátú această influențază asupra clasificării tinerimei dela gimnasiile din provinciă, oratorulú se simte în dreptu a cere dela ministrulú, ca sé fiă celú puținú totu cu asemenea, ba și cu mai mare rigóre la propunerea limbei maghiare, a statului, în școlile medii. Nu va fi spre paguba tinerimei române și săsesci, déca se va introduce în cunoșcerea limbei și literaturii unguresci, pentru-că déca nu știu limba maghiară, nu potú ajunge în diregătoriile statului. Rógă pe ministrulú, ca cu tótă energia sé impună propunerea limbei statului în școlile medii, astfel ca încă în anulú viitoru sé se dobândescu în astă privință unu resultatu mai îmbucurătoru. La casu conțrarú ar trebui sé le dămú dreptate acelor, cari ne acuză pe noi, că n'avemú sentimentu pentru civilizațiune, déca neglijamú chiar și propagarea legală a culturii noastre unguresci. (Viue aprobări în stânga estremă.)

Albin Csáky, ministru de culte și instrucțiune publică: Împrejurarea, că clasificățiunile elevilor au fostú mai puținú bune în anulú acesta ca în anii

de mai înainte, provine mai alesu de acolo, că profesorii se pórtă cu mai multă strictetă ca mai înainte față cu tóte obiectele de învățămentu, prin urmare și față cu limba germană, dér nu cu mai multă strictetă ca față cu alte obiecte de învățămentu. Ce privesce însă propunerea limbei maghiare, elu se silesce prin tóte mijlócele, ce-i stau la dispozițiune, ca limba ungurescă pretutindenea sé se propună după cum se cuvine; pentru-că deși școlarii au trebuință de multe obiecte de învățămentu pentru a-și căștiga cultura de lipsă, mai întâi de tóte ei trebuie sé știe binc unguresce. (Viue aprobări.)

În cestiunea matriculei botezaților.

Se împărțesce, că în înaltele cercuri clericale catolice domnesce opiniunea, că ministrulú Csáky prin ordinațiunea sa din 26 Februarie a zădărnicitú ori-ce intențiune bună de a se stabili o înțelegere favorabilă între biserică și stat. În cercurile superioare clericale s'a produsu o mare nemulțumire din cauza această, și modalitatea, prin care guvernulú proiecteză conducerea matriculelor de către organele civile ale statului, o ținu de vătémátore pentru principiile canonice și o declară de neexecutabilă.

Despre stadiulú în care se află acuma cestiunea această s'a raportatú Vaticanului și îndată ce va sosi de acolo răspunsu, clerulú va începe mișcarea în direcțiunea indicată de Vaticanu și de interesele bisericii catolice.

Estasa lui Melitonu.*

I

Ciclulú de articuli publicați prin pseudonimulú „Melitonu“ în N-rii 236, 243 și 249 ai „Gazetei“ referitoru la „Seminarulú românú gr. cat. din Oradea-mare“, a făcutú asupra mea aceea impresiune, ce e în stare sé facú asupra ori-cărui omú inteligentú o conglomerare óre-care de mistificațiunii tendențioase, după descoperirea intențiunii de seduce prin acele publiculú. Adecă precum dice Virgiliu: „Fistula dulce canit volucrum dum decipit auceps.“

Chiar pentru aceea nu mé voiú nici demite cu densulú în polemii, atâtú pentru-că nu e lucru cavalerescu, ca eu descendéndu în arenă cu fruntea deschisă sé'mi măsurú puterile cu o esistență dubiă, carea nici fruntea nu și-o arată aceluia, pe carele-lú provócă la luptă; câtú și pentru-că, după dicțiunile lui Melitonu, apărările mele, altcum încă nu potú sé fiă, decâtú numai „rabulistiche“ și totú atâtea „sucituri și resucituri sofistice.“

Mé voiú mărgini déră numai la nisce întrebări „sporadice“, precum mi-lej va subministra acele contextulú destulú de „rapsodicu“ alu acestui ciclu de articuli tendențioși.

1. Prima întrebare mé-o subminstréză constatarea acelu faptu istoricu, că Regele Leopold II cerere Episcopului Darabanth, de a se înființa unu Seminaru de succescință pentru Cleru, a satisfăcutú „cu donațiunea reședinței Jesuitorilor“ din Olosigulú-Orăđii. Dér fiind-că pentru crescerea tinerimii române pe séma clerului ténérú încă nu suntú de ajunsú păreții: Melitonu nu ne spune, că de unde și capetă institutulú dotațiunea? nici că dela cine atérnă mijlocitú ori nemijlocitú punerea în curgere, séu sistarea aceleia? precum nici, că tinerimea seminarială spre a se puté cualifica pentru clerulú ténérú românescú, este óre datóriă a frecența ceva școlă publică? în sóre se află aceea ori în lună? care e limba ei de propunere? potú óre forma seminariști esceptiune dela sistemulú de instituțiune alu școlei aceleia, care din întemplantu ar fi datorú sé o frecuențeze, numai pentru aceea, pentru-că ei vréu sé devinú „preoți români“? Pentru casulú déca Melitonu

*) Consecvenți în atitudinea nóstră de până acuma dămú locú și răspunsului acestuia alu d-lui canonicu Lauranu. Red.

n'ar fi în stare să dea la toate acestea răspuns precis și categoric: onorez-mă cu prețuita sa încredere, și eu îi voi servi cu privire la toate acestea cu deslușiri autentice.

2. Meliton mai istorisește încă că „următorul lui Darabanth, episcopul Vulcană negăsindu în Ungaria și Banat și indiviți aplicabili suficienți pentru clerul junior, a fost silit să aducă și să primească în teologia tinerii români transilvăneni”. Rumegat'ă bine Meliton ce a scris aici? Putut'a ore huli Meliton mai cumplită memoria lui Darabanth, decât prin această insinuațiune neconsiderată? — Seminariul prin Regele Leopold s'a fondat în 1792. Episcopul Darabanth, la stăruința căruia s'a format Seminarul, chiar de „succes-cință pentru clerul” a adormit în 1805, urmându'i marele Vulcană numai în 1806, adică după 14 ani dela fondarea Seminarului. Decă d'era Seminarul, pe timpul de 14 ani, n'a fost în stare să subministreze Diecesei nici contingentul necesar pentru clerul, încât Vulcană a fost silit să aducă „indiviți aplicabili” din Ardél: ce urmăzează de aici? Decă Meliton vede unde țintese întrebarea: vină la mine; i-o voi spune eu.

3. Vrëndu să-l laude, chiar așa 'lă înnegrește Meliton și pe nemuritorul Vulcană, scriind: „Acastă imigrațiune transilvană în diecesa Oradână a durat dela 1807 până la 1835.” — Au d'ora să nu-i fi succes nici chiar marelui Vulcană, sub totă durata cea lungă a Episcopiei Sale, a organiza seminariul așa, ca acela să subministreze „indiviți aplicabili suficienți” pentru statul preoțesc, pe lângă toate că diecesa până în 1824, când i-s'au încorporat cele 72 parochii dela Muncaciul, a fost cu multă mai mică ca astăzi, și că atât Darabanth, cât și însuși Vulcană a sporit numărul alumnilor prin fundațiuni proprii? Și de unde provine totuși, că Diecesa astăzi e provădită cu contingentul necesar, ba chiar și superabundant de preoți calificați, și fără ca să cerșească, că pe timpurile acele binecuvântate, „imigranți” de aceia, dintre cari (fiă d'is între noi) unii au fost numai nice „moralisti” semidocti fără nici o cultură mai înaltă, din Ardél? — Decă Meliton n'ar fi în stare să deslege „enigma:” poftescă la mine; i-o voi deslega eu.

4. D'era Meliton imigrarea acasta a ardelenilor o apostrofază de „prea folositoare pentru consolidarea elementului inteligent românesc pe terenul eclesiastic.” — Inse este ore cu puțință ca să nu șie Meliton, cumă între clerul diecesan de astăzi, și cel dinaintea emigrării ardelenesci, n'a fost atât deosebite, decât numai, că pe când cei din clerul de astăzi, afară de limba românească, până într'unul posedă toți și cea maghiară, pe atunci dintre cei dinaintea emigrării, cei mai mulți n'au știut decât numai românește, fără ca limba acasta maternă a lor să și-o fi însușit dela „elementul inteligent” ardelenesc? Ce a consolidat d'era totă emigrarea acasta a ardelenilor, în parte „moralisti”, cari pe timpurile acele au inundat Diecesa, pe lângă toate că seminarul pe atunci, și după Meliton, a stat la culmea misiunii sale, ca nici când mai târziu? Decă nu o ar șie Meliton: i-o aș spune eu.

5. Că pe „ultimul din acești Sacerdoți ai altarului românesc”, adică dintre cei imigrați pentru „consolidarea elementului inteligent românesc”, îl amintesc Meliton pe „canonicul Nicolau Vulcană (părintele lui Iosif), răposat în an. 1884.” — Inse, șie ore Meliton că, carea a fost limba de conversațiune în casa și „familia” acestui bărbat venerand, și că însuși fiul său Iosif, fala inteligenței noastre românești de astăzi, unde, când și cum și-a însușit primele elemente ale limbei românești, și cui-și poțe mulțami d'eu-

sul cu preferință, cultura sa românească de astăzi? — Decă nu le-ar șie aceste: l'așu informa eu prea bucuros, între marginile „discrețiunii.”

6. Constatăz Meliton și acelu adeverit istoric, că „marele Vulcană încă și personalul civil al funcționarilor săi dominali, carele era considerabil l'a recrutat mai totu din transilvăneni, și din fii acestora....” s'a ridicat și cristallizat pleiada românismului întinerit în diecesa Oradână. — Inse unde au dispărut bravi „strănepoți” ai demitorilor și numeroșilor „strămoși”? Pe teritorul diecesei Oradane nu ne mai putem înveseli de privirea lor deochiatore. Se vor fi reintors ore erași la vétra străbunilor săi în Ardél? — Decă Meliton nu-mi poțe servi în astă privință cu deslușiri: îi voi servi eu și prea bucuros, numai să mă recerces.

7) Trecendă acum Meliton la istoricul încorporării cătră Diecesa Oradimari a acelor 72 parochii, cari până la anul 1824 au stat sub jurisdicțiunea episcopului rutén delà Muncaciul (Ungvár), dice, că marele Vulcană „când a esoperat rumperea părților Sătmarene de sub Ruteni, ingremiându-le diecesei sale”, a avut acea intențiune „ca elementul român să nu péră, ci să prospereze”. Inse, decă e așa, și decă, precum scrie Meliton, marele Vulcană „n'a putut ave liniște sufletescă, până-ce n'a esoperat rumperea lor (a părților sătmarene) d'acolo”: ce poțe fi caussa, că marele Vulcană totuși n'a încorporat diecesei sale, decât numai părțile sătmarene de dincoace de Someșiu, eră parochiile sătmarene românesci de dincolo de Someșiu, însuși orașul Sătmariul, dimpreună cu toate parochiile românesci din Ugocea și Maramureșiu, le a lăsat și mai departe, cu totă liniștea sufletescă sub jurisdicțiunea episcopului rutén delà Muncaciul, până la întemeierea Diecesei de Gherla, urmată la anul 1850, respective 1853? — Decă și deslegarea enigmei acesteia ar forma pentru Meliton un nod gordian: pentru rezolvirea acesteia, i-aș sta bucuros într'ajutor, numai să lă c'era dela mine.

8. Și fiind-că lui Meliton și conșoților săi de aceeași p'ănură, pentru seducerea opiniunii publice, le place a trage paralela continuă între marele Vulcană și episcopul actual: încât pentru gimnasiul din Beiușiu, de sine se nasce întrebarea, că șie ore Meliton și conșoții săi, că prin cari și câte metamorfose a trecut edificiul gimnasial, până ce acela a devenit paladiul științelor? Decă nu o-art șie: vină la mine și le voi documenta eu, fără ca să detragă ceva din meritele nemuritoare ale marelui Vulcană.

9. Inse ecuitatea ar aduce cu sine, că, decă odată se face asemănare între doi, recunoscându-se meritele marelui Vulcană referitor la gimnasiul din Beiușiu, să nu se chiar desconsiderizeze nici cele ce le-a întreprins Episcopul actual din indemnul său propriu, totu în interesul gimnasiului. — Decă Meliton și conșoții săi nu le-ar șie aceste: voru puté primi dela mine, în privința acasta date autentice.

[Va urma].

Literatură.

„Candela”, f'oiă bisericească-literară. Redactor primar: Protopresviterul Artemiu Berariu. Redactor al doilea: Isidor Vorobchievici. Anul IX Nr. 11. Cuprinsul (partea românească): Fondul religios gr. or. al Bucovinei, subtratul, formarea, dezvoltarea, administrarea și starea lui de față. — Catechesele celui între sânti părintelui nostru Ciriil, Archiepiscopul Ierusalimului. — Predic de rugă (hramul) sântilor Archangel Mihail și Gavriil. — Cronică. Revista apare 1 pe lună în Cernăuți (Bucovina), abonamentele se facu la administrația: pe 1 au 4 fl., pe 1/2 an 2 fl.

Correspondența „Gaz. Trans.”

Din jurul Mociului, Nov. 1890.

On. Redacțiune! V'edendă, că de prin părțile noastre nu s'e prea raportez în publicu despre starea învățământului nostru popular, 'mi permită a V' face cunoscut, că la noi școlile populare cu puține excepțiuni sunt bune și după plan.

Învățământul se află în mâinile unor tineri, cari pe întrecute se silesc a arăta progrese cât se poțe de îndesultore așa, că fiind de față la unele esamene de prin școlile noastre populare, își vine a crede, că estă la esamene de prin a patra clasă normală.

Decă inse avem școlă după plan, avem învățatori consci de chiamarea lor, ore nu se cuvine, ca aceia să fiă și mai departe bine salarisați? Scimă cu toții, că salariul unui învățator popular de comun e 200 fl. d'er și acasta sumă în multe locuri numai pe hârtia, pe când în realitate abia atinge suma de 150 fl. și și acasta repartiată pe popor. Din acasta sumă modestă învățatorul cu greu se poțe susține dimpreună cu familia. Mai adaugă apoi — ceea ce e mai trist decât toate — nepăsarea, ba chiar disprețul, ce l'ă manifestă unii dintre preoți față cu bieții învățatori. Eu cred, că nici de cum preoți noștri n'ar trebui să lucre la micșorarea stimei învățătorilor, ci tocmai din contră, ei ar trebui să conlucre pentru căștigarea și susținerea stimei, de care are neapărată trebuință învățatorul într'ucultivarea tinerei noastre generațiuni.

Nerecompensarea ostenelelor învățătorului meritat, precum și desprețuirea lui numai din acelu motiv, că e învățator, aducă cu sine descurajare. Decă pe unii dintre noi ne-a favorizat șortea de ne aflăm într'o stare mai bună, ori în posturi mai înalte, cu atât mai v'eros să fim mai afabili, mai iubitori de cei ce lucre pentru binele și interesul nostru cultural.

Intrigile și egoismul s'el'ă delatură, în locul lor să s'adină simțul de solidaritate, ajutorul reciproc și ambițiunea națională. Preoții noștri cu alți inteligenți și cu învățatorii, trăind în cele mai bune relațiuni, atât într'înaintarea învățământului, cât și a altor cause de interes comun; ar puté face multă mai mult.

D'ee Dumneșu, ca dorirea mea, de a se nasce relațiuni cât de bune între omii noștri cu carte, să străbată la multe inimi, căci atunci victoria noastră e sigură în ori ce luptă. A. E.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.”

(Serviciul biroului de coresp. din Pesta.)

Viena, 1 Decemvre. Guvernatorul Thun a sosit aici spre a-i raporta monarhului asupra stadiului, în care se află cestiunea împăcării și asupra situațiunei politice în Boemia.

Londra, 1 Decemvre. Deputații irlandesi aflători în America au telegrafat, că au luat cu adencă durere cunoștința de manifestul lui Parnell d'er că va fi imposibil, ca Parnell să mai rămână conducător al partidei.

Bucuresci, 1 Decemvre. Regele a chemat la palat pe președintii camerei și ai senatului spre a-i consulta asupra situațiunei. Regele nu a luat încă nici o decisiune.

DIVERSE.

Krachul din Londra. Londra, capitala Angliei, după cum amă d'is, este astăzi teatrul unui orcan nemicitor din cele mai periculose, căruia i-a cădută jertfă cea mai vechiă casă anume firma Baring Brothers & Comp. întemeiată la 1717, cu un capital de fondare de 500 milioane șterline (à 12 fl.) Ea a participat la toate întreprinderile mai de frunte atât în Anglia cât și în America și trecea de o firmă din cele

mai solide. Căderea ei a sguduită nu numai Anglia d'er și America. Omii prevădători au preșit de multu acestu Krach. În Anglia se desvoltase în anii din urmă un curentu speculativ, nesănătos. Ț'era fiind bogată și etalonul de interese prin banu fiindu prea mic, s'a deschis drumu pentru totu felulu de întreprinderi, dela cari capitaliștii sperau dividende forte mari. Dela 1885 până la 1889 s'au semnat în Anglia pentru acții și împrumuturi, din statele străine aproape 700 de milioane fl., er în anul curentu până la finea lui Octomvre 1400 milioane. În Anglia propriă s'au întemeiat berării și alte industrii; alte societăți pe acții englese cumpără teritorii estine în America de nord; cu sutele numărau minele de diamant și de aur cumpărate de societăți acționare în America de sud, fără ca întreprindătorii și chiar acționarii să fi în stare a esamina venitul ce poțe să l'ă dea ele. Cu toate că s'a constatat de repețe-ori, că unele mine au fost „sărute”, adică, că ici-colo s'au im'rațiat aur și diamante mai mici, pentru-ca să înșele pe ingineri, cu toate aceste acțiile s'au urcat de dece, de cinci-deci de ori, peste nominalu. Acțiile aceste, menite mai ales să desp'ăie s'ărăcimea, pentru ca să se poță vinde mai ușor, se emitea numai de câte o liră șterlină. Cete de agenți străbăteau Europa, cu deosebire Austria, și acolo, mai ales în Bohemia, își căutau materialu pentru fonduri de societăți, cum sunt hoteluri, mine, berării, tipografii, omnibuse, și fiindcă banu totu erau din greu, au împrumutat sume enorme publicelor din America sudică, cari sume cea mai mare parte, le băgau în pungă presidenții, guvernorii și directorii, și le întocmiau cu polițe fără valde.

Veni acum revoluțiunea din Argentina și deruta financiară în Uruguay. Mai veni apoi bilulu de argintu din America nordică și bilulu Mac Kinley, în urmă Krachulu din New-York. Casa Baring, ademenită de căștiguri forte mari, se prea angajase în totu felulu de operațiuni în Argentina, și prin asta și-a periclitat atât poziția sa, cât și creditulu Capitalu. Membri din haute finance, prevădendă catastrofa amenințată, s'au ațunat numai decăt, în frunte cu Banca Angliei ca să o împiede. Casa Baring nu se va mai puté ține, d'er situația se crede scăpată. Angajamentele de acceptate ale firmei se urcă la 15 milioane. Acestea se voru garanta de cassele principale din Londra. Banca englesă se dice, că ar fi promis 2 milioane, după alții numai 1 mil. lire șterline, banca London și Westminster 750,000 lire, Rothschild, Hambro și Glin Milles câte 500,000, Morgan 300,000 etc. Cu toate aceste remedii panica în Anglia este forte mare.

Cursul pieței Brașov

din 1 Decemvre st. n. 1890.

Banote românesci Camp.	9.07	Vand.	9.10
Argint românesc	9.02	"	9.07
Napoleon-d'ori	9.08	"	9.11
Leu turcesc	10.84	"	10.89
Imperial	9.92	"	9.97
Galbini	5.35	"	5.40
Sris. fonc. „Albina” 8%	101.—	"	—
" " " 5%	99.50	"	—
Ruble ruseci	132.—	"	133.—
Mărci germane	56.—	"	56.60
Discontul 6-8% pe an.			

Cursul la bursa de Viena

din 29 Noemvre st. n. 1890.

Renta de aur 4%	102.20
Renta de hârtă 5%	99.40
Împrumutul căilor ferate ungare	
aur	113.80
d'oro argint	96.10
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare (2-a emisiune)	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare (1-ma emisiune)	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare (3-a emisiune)	110.50
Bonuri rurale ungare	88.70
Bonuri croato-slavone	104.—
Despăgubirea pentru dijma de vinu unguresc	—
Împrumutul cu premiul unguresc	133.50
Losurile pentru regularea Tisei și Șeghedinului	128.—
Renta de hârtă austriacă	88.85
Renta de argint austriacă	88.90
Renta de aur austriacă	107.70
Losuri din 1860	136.—
Acțiunile băncii austro-ungare	960.—
Acțiunile băncii de credit ungar.	354.20
Acțiunile băncii de credit austr.	299.75
Galbeni împărătesci	5.46
Napoleon-d'ori	9.11 1/2
Mărci 100 imp. germane	56.60
Londra 10 Livres șterline	115.10

Proprietar:

Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil intermal:

Gregoriu Maior.

PUBLICAȚIUNE.

Pe baza concludului reprezentanței comunale din 12 Noemvrie a. c. s'a statorit pentru anul 1891 următorul conspect nominal a viriliștilor orașenesci:

Nr. curent	Nr. casei	Numele și caracterul	Darea				Observațiune.
			simplă		duplă		
			fl.	cr.	fl.	cr.	
Membri ordinari:							
1	53	Soc. ung. pe acții p. ind. de zahar	5206	02			
2	537	Michailu Fleischer, fabr. de salam	1166	47 1/2	2332	95 mem. cam. comer.	
3	25	Cavaleru Ios. de Plekersfeld, capit.	1042	98	2085	96 jude. cur. în pens.	
4	16	Eduard Kamner, comersante	1032	89 1/2	2065	79 mem. cam. comer.	
5	134	Adolf Hesshaimer, comersante	937	58	1875	16 mem. cam. comer.	
6	7	Czell Carl, fabricant	773	03	1546	06 spițer	
7	314	Bachmaier Iuliu, avocat	691	13	1382	16	
8	30	Dr. Fabritius Iosef, Dr. med.	697	—	1394	—	
9	22	Dr. Aurel Mureșianu, redactor	649	66	1299	32	
10	311	Iekel Wilhelm, fabr. de rosoglio	1256	51			
11	1	Institutul gen. de pens. brașoven	1242	75			
12	97	Iuliu Müller, comersante	586	65	1173	30 mem. cam. comer.	
13	537	Heinrich Hiemesch, fabr. de salam	1166	47 1/2			
14	479	Mayer Iosef, avocat	578	38	1156	76	
15	54	Habermann Iohann, fabricant	1156	58			
16	72	Königes Iohan, fabricant	568	27	1136	54 mem. cam. comer.	
17	648	Brennerberg Luise de, pos. de casă	1074	10			
18	23	Ioanides George jun., fabricant	1028	10			
19	171	Ridely Friederich, capitalist	998	26			
20	483	Prendtner Iosef, com. de produse	491	22	982	44 mem. cam. comer.	
21	19	Langer Tomas, avocat	487	50	975	—	
22	1388	Bis. g. or. a St. Nicolae, pos. de păm	967	08			
23	1	Diamandi Manole, comersante	480	95	961	90 mem. cam. comer.	
24	518a	Spital. fem. sêrace, pos. de pământ	941	47			
25	6	Lazar Gerô, comersante	—	—	910	— mem. cam. comer.	
26	100	Societatea cojocarilor	900	50			
27	330	Schlandt Gottlieb, pielar	447	68	895	36 mem. cam. comer.	
28	552	Mandl Roza, posesore de casă	888	96			
29	315	Korodi Mihály, oismar	440	28	880	56 mem. cam. comer.	
30	559	Vasady Iosef, comersante	428	03	856	06 mem. cam. comer.	
31	488	Dr. Otraban Nándor, Dr. med.	422	90	845	80	
32	90	Legatul Iugaian, posesor de casă	840	70			
33	13	George B. Popu, " " "	413	46	826	92 mem. cam. comer.	
34	230	Ioanides George sen. " " "	813	72			
35	519	Zeidner Heinrich, comersante	780	56			
36	345	Dück Georg, preș. de trib. în pens.	384	37	768	74	
37	677	Copony Martin, fabricant	380	89	761	78 mem. cam. comer.	
38	540	Fabritius Louise, pos. de casă	729	70			
39	1a	Drexler Alexander, cafetier	728	35			
40	91	Adam Carl, avocat	335	69	671	38	
41	2	Fondul gimnasilu rom. cat.	663	88			
42	541	Brennerberg Iulius de, as. la trib.	329	28	658	56	
43	66	Biserica ev. luth.	657	23			
44	168	Tartler Martin, posesor de casă	657	23			
45	1383	Popoviciu Andrei, poses. de casă	650	57			
46	666	Pușcariu Iosif, avocat	324	70	649	40	
47	326	Remenyik St. de, dir. lains. depens.	644	77			
48	332	Nagy István, posesor de casă	643	93			
49	558	Biserica română în cetate	640	43			
50	106	Steriu Constantin, pos. de casă	636	34			
51	360	Stenner Franz, redactor	317	60	635	20	
52	313	Damian Simion, avocat	313	91	627	82	
53	406	Dück Iosef, fabricant de piele	307	66	615	32 mem. cam. comer.	
54	485	Schmidt Wilhelm, avocat	296	54	593	08	
55	10	Schobeln Charlotte de, pos. de casă	591	09			
56	213	Honigberger Friederich capitalist	590	72			
57	200	Stenner Paul, posesor de casă	588	20			
58	344	Hening Friederich, pos. de casă	579	76			
59	588	Gärtner Carl, inginer	289	71	579	42	
60	391	Iekel Iulius, avocat	285	07	570	14	
61	489	Pellionis Friederich. comersante	283	82	567	64 mem. cam. comer.	
62	615	Nemes Petru, notar public	280	04	560	08	
63	12	Schmidt Albert, privatier	559	84			
64	561	Trauschenfels Ios. de, pos. de casă	559	—			
65	309	Pap István, comersante	277	83	555	66 mem. cam. comer.	
66	113	Pop I. Zoe, posesore de casă	551	50			
67	388	Kenyeres Karl, fabr. de rosoglio	546	59			
68	226	Biserica St. Bartholomeu	544	45			
69	4	Biserica romano-catolică	532	63			
70	602	Schwarz Friederich, Dr. med.	261	90	523	80	
71	305	Lamberger Carl sen. comersante	522	51			

Nr. curent	Nr. casei	Numele și caracterul.	Darea.				Observațiune.
			simplă		duplă		
			fl.	cr.	fl.	cr.	
72	68	Dușoiu Ioan, comersante	257	82	515	64 mem. cam. comer.	
73	515	Maurer Victor de, dir. de bancă	256	95	513	90 mem. cam. comer.	
74	421	Schnel Carl, avocat	252	45	504	90	
75	517	Dr. Bachmaier Victor, Dr. med.	251	80	503	60	
76	132	From Martin, comersante	498	33			
77	577	Gyertyanffy Emil de, comersante	492	67			
78	549	Reich August, avocat	244	91	489	82	
79	43	Arzt Iosefine, posesora de casă	484	81			
80	33	Dr. Eug. de Trauschenfels p. de „	237	34	474	68	
81	1378	Eforia școlară gr. or., pos. de casă	472	86			
82	21	Czel Friederich junior, fabricant	471	76			
83	366	Zeidner Traugott, măcelar	471	28			
84	323	Hornung Karl, spițer	234	38	468	76	
85	675	Honigberger Adolf, spițer	233	94	467	88	
86	234	Herfurt Franz, posesor de casă	463	75			
87	467	Dr. Gusbet Eduard, Dr. med.	230	23	460	46	
88	9	Beer Ignacz, neg. de mobile	435	33			
89	1529	Furnică George junior, măcelar	434	35			
90	487	Adler Leopold, fotograf	433	90			
91	499	Dr. Vajna Gabor, avocat	216	49	432	98	
92	561	Adler L. Iacob, zaraf	425	25			
93	69	Teutsch Mihael, cojocar	417	64			
94	577	Reuniune ung. pentru depuner	415	97			
95	413	Schwarz András, neg. de prod.	415	95			
96	645	Malcher Moricz, comersante	415	07			
97	609	Binder Friederich neg. de prod.	410	23			
98	6	Ludvig Franz, pos. de hotel	409	95			
99	146	C. Mager Iosef, notar public	204	54	409	08	
100	524	Thies Laura, posesore de casă	401	93			
Membri suplenti:							
1	518	Reuniunea de meserii din Brașov	394	17			
2	60	Dr. Carl Flechtenmacher, Dr. med.	194	09	388	18	
3	498	Peter Mihály, pantofar	384	50			
4	561	Csalotzky Iohann, dogar	379	79			
5	135	Hornung Wilhelmina pos. de casă	378	75			
6	1390	Petricu Ionu, protopop	189	36	378	72	
7	532	Dr. Tartler Friederich Dr. med.	184	57	369	14	
8	143	Schuster Carl, spițer	184	38	368	76	
9	140	Salmen Friederich, dulgher	367	67			
10	658	Tief Susana, arendașe de hotel	365	71			
11	636	Thrul Iohan, ștrimar	364	79			
12	46	Kugler Eduard, spițer	182	—	364		
13	34	Biserica Grecescă	362	05			
14	1	Mark Samuel, comersante	361	88			
15	552	Schütz Wolfgang, comersante	360	84			
16	362	Antal Iános, birtaș	360	—			
17	516	Gertyany Wilhelmine de, p. de c.	359	50			
18	547	Rasch Carl, posesor de casă	359	25			
19	491	Miess Ludovic, comersante	358	05			
20	343	Fink Wilhelm, Dr. med.	177	64	355	28	
21	544	Bundschuh Ludovic de, p. de păm.	349	28			
22	631	Dr. Roth Iosef Dr. med.	173	—	346		
23	324	Emanoil Ecaterina. pos. de casă	343	02			
24	349	Czell Friederich sen. pos. de fabrică	343	02			
25	539	Iekelius Alexine, vedvă de spițer	343	—			
26	1396	Buntoiu Andrei, neguțator	341	60			
27	657	Socek Franz, pantofar	339	24			
28	567	Stamm Tvaugott, comersante	335	70			
29	504	Papp Franz, neg. de mobile	327	42			
30	565	Verzár István, comersante	326	55			
31	187	Lupan Andrei, măcelar	318	—			
32	27	Ollinger Georg, pălărier	317	08			
33	1536	Stenner Friederich, spițer	157	85	315	70	
34	9	Schul Iosef, comersante	314	50			
35	503	Teutosh M. Carl, posesor de casă	308	71			
36	363	Roll Iohana de, posesore de casă	305	48			
37	95	Al. xi Theochar, tipograf	301	30			
38	606	Ieremias Georg, birtaș	298	43			
39	506	Fuchs Bernhardt, antreprenor	296	65			
40	400	Klein Victor, spițer	146	80	393	60	

Eventualele recuse în contra acestui conspect nominal sunt de a se așterne în decurs de 15 zile, începând cu mai jos amintita zi, subscrisului magistrat.

Brașov, 25 Noemvre 1890.

Magistratul orașenesc.

Avisu d-loru abonați!

Rugăm pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunei să binevoiască a scrie pe cuponul mandatului postal și numerii de pe fâșia sub care au primitu diarul nostru până acuma.

Domnii, ce se abonează din nou, să binevoiască a scrie adresa lămurit și să arate și posta ultimă.

Totodată facem cunoscutu tuturor D-loru abonați, că mai avem din anii trecuți numerii pentru completarea colecțiunilor „Gazetei“, precum și câteva întregi colecțiuni, pentru cari se pot adresa la subsemnata Administrațiune în casu de trebuință.

Administraț. „Gaz. Trans.“

Sosirea și plecarea trenurilor în Brașov.

I. Plecarea trenurilor:

1. Dela Brașov la Pesta

Trenul de persoane: 10 ore 32 minute sera.
Trenul accelerat: 2 ore 43 minute după amez.
Trenul omnibus: 4 ore dimineața.

2. Dela Brașov la București:

Trenul de persoane: 5 ore 30 minute dimineața.
Trenul accelerat: 2 ore 33 minute după amez.
Tren de mărfuri cu vagon de persoane: 12 ore 23 min. după amez.

II. Sosirea trenurilor:

1. Dela Pesta la Brașov:

Trenul de persoane: 5 ore 20 minute dimineața.
Trenul accelerat: 2 ore 23 minute după amez.
Trenul omnibus: 10 ore 31 minute sera.

2. Dela București la Brașov:

Trenul accelerat: 2 ore 13 minute după amez.
Trenul de persoane: 10 ore 17 minute sera.